

عکس/منزل امام رضا (ع) در مرو

۱۶ شهریور ۱۳۹۳ ساعت ۱۴:۱۷

از زمان ورود حضرت رضا علیه السلام یعنی در سال ۲۰۱ ق تا زمان شهادت ایشان در سال ۲۰۳ ق، حوادث گوناگونی در پیرامون امام روی داد که مناظره‌ها، گفت‌وگوهای امام و مامون، و همچنین ماجرای ولایتعهدی در طی این مدت بر اهمیت منطقه مرو در زمان حاضر به لحاظ جایگاهی که حضرت رضا علیه السلام در ۲ سال آخر عمر پربرکتشان داشته‌اند، دارا است.

از مرو باستان امروزه بناها و ویرانه‌هایی مربوط به دوره‌های مختلف باقی مانده که مهم‌ترین آن دیواره‌های بجا مانده از خانه امام رضا (ع) است که در میان مردم محلی به قدمگاه آن حضرت مشهور است.

مرو از شهرهای قدیمی خراسان قدیم بود که در سال ۲۲ هجری قمری توسط «احنف بن قیس» فتح شد

مرو در دوره خلفای اموی به دلیل اسلام ستیزی و سیاست‌های نژاد پرستانه به پایگاهی علیه امویان تبدیل شد و قیام بنی عباس از مرو آغاز شد تا اینکه با روی کار آمدن مأمون مرکز خلافت عباسی به مرو منتقل شد.

از زمان ورود حضرت رضا علیه السلام یعنی در سال ۲۰۱ ق تا زمان شهادت ایشان در سال ۲۰۳ ق، حوادث گوناگونی در پیرامون امام روی داد که مناظره‌ها، گفت‌وگوهای امام و مامون، و همچنین ماجرای ولایتعهدی در طی این مدت بر اهمیت منطقه مرو در زمان حاضر به لحاظ جایگاهی که حضرت رضا علیه السلام در ۲ سال آخر عمر پربرکتشان داشته‌اند، دارا است.

اما متأسفانه به علت کوتاهی‌هایی که مسئولین فرهنگی کشور ترکمنستان در نگهداری شایسته از آثار بجا مانده از آن دوران سرنوشت ساز و تاریخی داشته است، اکنون دیواره‌هایی خرابه از آن ایام تنها به یادگار مانده و دیگر نشانی از عظمت کاخ مامون و خانه ساده و محقر حضرت رضا چیز دیگری باقی نمانده است.

این درحالی است که طی چند سال اخیر و به علت پیگیری‌های مستمر رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در احیا قدمگاه مبارک حضرت رضا در مرو قدیم و ثبت این منطقه تاریخی در آثار یونسکو این منطقه رونق خاصی به لحاظ وجود حضور زائرین و مردم محلی به خود گرفته است.

لازم به یادآوری است که این منطقه تاریخی با این وجود همواره مورد توجه سیل عظیمی از مردم منطقه خصوصاً ساکنین نواحی همجوار بوده به طوری که مردم محل با آداب و رسوم خاص خود و با ارادتی که همواره نسبت به اهل بیت دارند، از نقاط دور و نزدیک کشور ترکمنستان به زیارت و بازدید از محل زندگی حضرت رضا و دیگر اماکن تاریخی بجامانده از آن دوران تاریخی آمده و زیارت این منطقه را همسنگ زیارت آرامگاه حضرت رضا در مشهد می‌دانند و بر آن نام قدمگاه نهاده‌اند.

مرو قدیم کجاست؟

مجموعه تاریخی فرهنگی مرو قدیم با وسعتی بیش از ۲ هزار هکتار در حومه شهر «بایرام‌علی» در ۲۰ کیلومتری شهر کنونی مرو جدید و حدود ۴۵۰ کیلومتری جنوب شرقی عشق‌آباد پایتخت کشور ترکمنستان واقع شده و آثار تمدنی دوران‌های مختلف تاریخی و باستانی از ۶ قرن پیش از میلاد و همچنین دوران اسلامی را در خود جای داده که به عبارت دیگر آن را به مروارید شرق آسیا تبدیل کرده است.

در این میانه، شهر مرو کهن در زیر یک تپه باستانی بسیار وسیع و گسترده همچنان آرام گرفته است. مرو قدیم در حقیقت همین تپه باستانی و اطراف آن بوده که از بزرگترین مناطق باستانی در آسیای مرکزی، ایران و آسیای صغیر می‌باشد.

این منطقه بکر و دست نخورده همچنین نشانه‌هایی از بناها، مکان‌ها و آرامگاه‌هایی را دارد که سابقه آن به «دارای اول» در قرن چهارم پیش از میلاد مسیح باز می‌گردد.

همچنین کتیبه‌هایی در موزه تاریخی شهر مرو موجود است که اخباری پیرامون وقایع دولت هخامنشی در آن آمده که قدیمی‌ترین آن «مارگوش» نام‌گذاری شده است.

این در حالی است که براساس کاوش‌های باستان‌شناسان که طی چند سال اخیر انجام شده است، آثار جدیدی کشف شده که برخی از آنها تاریخ هزار ساله تمدن ابن منطقه را تأیید می‌کند.

همچنین مرو قدیم از دوره هخامنشیان تا دوره استیلای مغول یکی از مراکز مهم صنعتی، تجاری و کشاورزی به حساب می‌آمد و در مسیر کاروان‌هایی قرار داشت که ایران را به آسیای مرکزی و چین پیوند زده است و همچنین راه تجاری چین به اروپا هم همین مسیر بود.

مرو قرون وسطی نیز بزرگترین مرکز صنعتی بوده است به طوری که پس از حفاری‌های باستان‌شناسان طی سال‌های اخیر، کارخانه‌های ریخته‌گری، مس، کوزه‌گری و خرمن‌کوبی آرد در آن پیدا شده است و وجود نشانه‌هایی از محله نجاران و آهنگران هر گردشگری را به تفکر وا می‌دارد.

همچنان که وجود سکه‌های قدیمی کشف شده، رشد تجارت و گسترش بازرگانی را در مرو قرون وسطی نشان می‌دهد.

در اواخر قرن یازدهم میلادی، مرو پایتخت سلجوقیان شد و در این زمان بود که شاعر بزرگ شرق، «عمر خیام» تحقیقات نجومی

خود را در رصدخانه بزرگ آن دنبال کرد؛ همان طور که چندی پیش از وی «بوعلی سینا» در مرو طبابت می کرد.

همچنان که در یکی از پارک‌های شهر، نمادی از آرامگاه خیام ایجاد شده که می‌تواند یادآور حضور خیام در مرو قدیم باشد.

در قرن دوازدهم نیز مرو به اوج رشد و پیشرفت رسید به طوری که در آن زمان در شهر ۱۰ کتابخانه بزرگ وجود داشت اما حمله مغول، این شهر را کاملاً به ویرانه تبدیل کرد.

بطور کلی مرو مجموعه‌ای از چندین شهر و سایت باستانی است که در دوره‌های مختلف به قدرت رسیده و نابود شده‌اند که از جمله مهمترین این آثار و سایت‌های باستانی عبارتند از، ارگ قلعه (قرن ۶ پیش از میلاد)، گبر قلعه (۱۰۰۰ سال پیش از میلاد) فزقلعه بزرگ (قرن ۶ میلادی)، فز قلعه کوچک (قرن ۷ میلادی)، سلطان قلعه (قرن ۱۰ تا ۱۳ میلادی)، عبدالله خان قلعه (قرن ۱۵ میلادی)، بایرامعلی قلعه (قرن ۱۸ میلادی) و ویرانه‌هایی از معابد مسیحی و صومعه‌های بودایی در «گرکالا»، که همگی نشان دهنده حیات و وجود تمدن در این شهر طی دوره‌های مختلف هستند.

همچنین در اطراف محوطه تاریخی مرو، آثاری از شهرها و آبادی‌هایی دیده می‌شود که بعنوان اولین سکونتگاه‌های بشر در این منطقه شناخته شده‌اند که از جمله این مناطق عبارتند از سکونتگاه باستانی جانعلی (قرن ۱ و ۲ میلادی)، تلختان و دندانقان، در قرن ۱۲ میلادی، کوشک (قرن ۹ تا ۱۳ میلادی) می‌باشد.

از مرو باستان امروزه بناها و ویرانه‌هایی مربوط به دوره‌های مختلف باقیمانده که نشانه تداوم و تحول تمدن در این منطقه است.

و در نهایت اینکه، اهمیت این منطقه تنها به واسطه سابقه تاریخی درخشان و ماندگاری ابنیه بجا مانده از آن زمان نیست، بلکه سابقه اسلامی این شهر کهن نیز برای مسلمانان همواره مورد توجه خاص قرار داشته است.

منبعفارس

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۸۰۱۹/مرو-ع-رضا-لامام-منز-عکس>